

KULTUROLOGIYA

UOT 351.85

Sonaxanım İbrahimova
Sənətsünəslıq üzrə fəlsəfə doktoru, professor
Bakı Xoreoqrafiya Akademiyası
AZ 1014, Bakı, R.Behbudov 75
E-mail: bakixoreoqrafiyaakademiyasi@gmail.com

AZƏRBAYCANDA MUSİQİ-ESTRADA MENECEMENTİNİN NAILİYYƏTLƏRİNƏ BİR NƏZƏR

Xülasə: Məqalə Azərbaycanda estrada musiqisinin inkişafı məsələlərinə həsr olunub. Məqələdə menecmentin musiqi-estrada sənətində əsas vəzifələri, menecment layihələrinin nailiyyətləri və perspektivləri məsələləri nəzərdən keçirilir. Müəllif gənclərin bədii-estetik tələbatlarının və istirahətinin təşkilində musiqi menecmentinin rolu, estrada musiqisi ifaçılarının professional və maddi maraqlarının təmin olunmasına diqqəti yönəldir.

Açar sözlər: estrada musiqisi, menecment layihələri, bədii-estetik tələbat, maddi maraq, ifaçı.

Azərbaycan Respublikası dövlət müstəqilliyi əldə edəndən sonra musiqi incəsənəti yeni tarixi inkişaf mərhələsinə qədəm qoydu. Musiqi incəsənətinin bütünlük sahələrində olduğu kimi, estrada musiqisi də müasir tələblər zəminində yeni ifaçılıq təcrübəsi və nailiyyətlər əldə etməyə başladı. Estrada sənətində yeni ifaçılıq istiqamətlərinin, janrların, kollektivlərin, ifaçı nəsillərin meydana gəlməsi, gənc istedadların peşəkar estradaya qədəm qoyması, müasir festivallar, layihələr və konsertlərin keçirilməsi, estrada musiqisinin sevilməsi bu sahənin inkişafını və uğurlarını təmin etdi.

Son onilliklər ərzində gəncliyin estrada musiqisinin müxtəlif təmayüllərinə, üslublarına olan sönməz marağı bu musiqinin bədii-estetik tərbiyə işində rolunu daha da artırırmışdır. Digər tərəfdən, klassik və modern estrada janrlarının “yüngül musiqi”dən, populyar repertuardan (pop music) ibarət olması və estrada mahnılarının musiqili şou ilə

bağlılığı bu sahənin əyləncə industriyasında, gənclərin istirahət və əyləncəsində, turizmde, şou-biznesdə aparıcı rolunu təmin etmişdir.

Bazar iqtisadiyyatının tələb-təklif sistemində əhalinin bədii maraqları və tələbatlarının, eləcə də istirahət və əyləncə imkanlarının təhlili göstərir ki, orta yaş təbəqələrində, xüsusilə yeniyetmə və gənclər arasında estrada musiqisinə maraq daha çoxdur. Belə demək olarsa, “estrada musiqisinin istehlakçıları” əsasən yeniyetmələr, gənclər və orta yaş həddində olan insanlardır. Bu fakt, əslində, estrada musiqisində mahnı janrının üstünlüyü, estrada musiqisinin sintetikliyi, səhnədə mahnı, rəqs, şou, dizayn, dekor, işıq elementlərinin vəhdəti ilə bağlıdır. Məhz estrada sənətinin ictimai rəyde böyükreytinq qazanması və ona qarşı belə yüksək tələbatın olması nəticəsində ölkəmizin musiqi həyatında estrada musiqisindən ibarət ciddi peşəkar müsabiqələr, yerli və beynəlxalq festivallar, eləcə də əyləncə-istirahət konsertləri geniş vüsət almışdır.

Bu baxımdan, birincisi, estrada musiqisinin müasir istirahət və əyləncə həyatında, bədii-estetik tələbatlarda geniş yer tutması bu sahədə menecment fəaliyyətini nəinki aktuallaşdırır, həm də zəruri və qaçılmaz edir. İnsanların daim artan həyati tələbatları, xüsusilə də həmişə yüksələn bədii və əyləncəvi tələbatları, onların İnternet vasitəsilə dünyanın ən yeni estrada ifalarını dinləməsi əsas verir ki, ölkəmizdə bu tələbatlar, üstəlik estrada musiqiçilərinin peşəkar maraq və maddi tələbatları menecerlər tərəfindən yalnız yüksək səviyyədə qarşılmalı və təmin olunmalıdır. Çünki belə bir təminat estradamusiqisində müasir professional menecment vasitəsilə həyata keçə bilər. Beləliklə, Azərbaycanda estrada sənətinə ictimai və bədii tələbatın yüksək səviyyəsi bu sahədə professional menecment fəaliyyətini zəruriləşdirir.

İkincisi, estrada sənətində menecmentin vacibliyi bu sahənin çoxtərəfli inkişafı ilə (yeni ifaçılar, müxtəlif təmayüllər, qruplar, konsertlər, festivallar, böyük dinləyici auditoriyası, estradanın kütləviləşməsi və s.) diqtə olunur. Çünki konsertlər, festivallar, müsabiqələr, istirahət-əyləncəvi layihələr, eləcə də onların təşkili və reklamı müasir tələblər səviyyəsində həyata keçirilməli, yaxşı nəticələrə malik olmalıdır. Məkanın, təbliğatın, informasiyanın, PR-ın, texniki hazırlığın, maliyyə resurlarının təşkili də məhz menecerin vəzifəsinə daxildir.

Üçüncüsü, ölkəmizdə estrada musiqisinin və onun ayrılmaz hissəsi olan şou-biznesin professional ifaçıları xarici ölkələrin estrada təcrübəsini və qabaqcıl şou-biznes sənayesini mənimsədikcə musiqi menecmentinin zərurilyini dərk edir və buna görə də təhsilli, təcrübəli menecer və prodüserlər ilə işləməyi üstün tuturlar. Peşəkar estrada ifaçıları layihə meneceri, musiqi meneceri, kütləvi-mədəni tədbirlər meneceri və ya konsert meneceri ilə işləməyi öz sənət karyeraları, təkmilləşmələri və uğurları naminə vacib sayırlar.

Müasir estrada musiqisində yeniləşmələrin, inkişafın və nailiyyətlərin əldə olunmasında uğurlu menecer layihələrinin rolunu mütləq qeyd etməliyik. Bu layihələr müsabiqələri, mədəni-kütləvi tədbirləri, konsertləri, yubileyləri, festivalları, musiqili əyləncələri əhatə edir. Bu layihələrin ideyası, təşkili, icrası, əlaqələndirilməsi, reklamı, maliyyəsi və s. bu kimi geniş miqyaslı və çətin məsələləri isə, əlbəttə, professional menecerlərin sayəsində reallaşdırılır. Bütün bunları estrada menecmentinin “istehsal etdiyi məhsullar” adlandırmaq olar. Mütəxəssislər haqlı olaraq yazırlar ki, “estrada layihələrinin, konsertlərin, mədəni-kütləvi tədbirlərin peşəkarlıqla təşkil olunması və bu sahədə məqsədlərin, vəzifələrin düzgün müəyyənləşdirilməsi vətəndaşların istirahət

hüquqlarının, sosial ünsiyyətin və sosial-bədii, mənəvi tələbatların həyata keçirilməsində mühüm əhəmiyyətə malikdir". [7, s.20].

Beləliklə, Azərbaycan estradasının son onilliklər ərzində daha da təkmilləşməsi və inkişafında musiqi menecmentinin xüsusi rolu olmuşdur. Vurğulamaq lazımdır ki, menecmentin estrada, şou-əyləncə sahəsində fəaliyyəti və funksiyaları əsasən Mədəniyyət nazirliyi tərəfindən planlı, məqsədyönlü və professional idarəçilik səviyyəsində həyata keçirilmişdir (Azərbaycan Respublikasının Mədəniyyət nazirliyi on ildən artıq müddətdə rəsmi olaraq, Azərbaycan Respublikasının Mədəniyyət və turizm nazirliyi kimi fəaliyyət göstərmişdir. 2018-ci il, aprel ayından isə bu mərkəzi icra orqanı yenidən Mədəniyyət nazirliyi adı ilə fəaliyyətə başlamışdır).

Təəssüf ki, ayrı-ayrı populyar estrada ifaçıları menecer və prodüser kadrlarının peşəkar xidmətindən kifayət qədər yararlanı bilmirlər. Çünki ölkəmizdə professional "art-menecment", "musiqi menecmenti", "prodüser" ixtisasları üzrə təhsil verən ali təhsil müəssisələri və bu ixtisasların təhsil standartları yoxdur, yaxud kadr hazırlığı qənaətbəxş deyil. Beynəlxalq standartlara və təcrübəyə əsaslanan peşəkar prodüser institutu hələ də formalaşmamışdır.

Ayrı-ayrı şəxslərin bu və ya digər estrada müğənnilərinə və ya qruplarına fərdi qaydada göstərdiyi "menecer", "prodüser" xidməti isə müasir professional menecmentin nəzəri və praktik tələbləri ilə uzlaşmır. Mövcud vəziyyətdə estrada musiqisi üzrə menecment funksiyaları (əsasən təhlil və proqnoz; məkanın, səs, video, işıq rejissorlarının, texniki qurğuların, bilet satışının, auditoriyanın təşkili; maliyyə resurları, reklam, informasiya, mətbuat konfransı və s.) bir qayda olaraq, mərkəzi və yerli icra hakimiyyəti orqanları, onların tabeliyində olan humanitar və mədəniyyət yönümlü dövlət idarələri, fondlar, ayrı-ayrı biznes şirkətləri, kommersiya firmaları, qeyri-hökumət təşkilatları, xarici prodüser qurumları, habelə populyar müğənnilərin özləri tərəfindən reallaşdırılır.

Bəzən xarici ölkələrin görkəmli estrada, şanson, pop ulduzlarının respublikamızda konsertlərinin təşkili və maliyyə məsələlərinin həlli ilə ayrı-ayrı biznes və kommersiya şirkətləri, onların nəzdindəki menecer qrupları məşğul olurlar. Konsert menecmenti yönümündə həyata keçirilən belə fəaliyyət respublikamızda xarici ölkələrin estrada ulduzlarının qastrol və konsertlərinin təşkilində bir sıra uğurlara imza atmışdır. Belə konsertlər illər uzununu Azərbaycan estrada dinləyicilərinin zövqünü, bədii maraqlarını inkişaf etdirmiş, öz növbəsində estrada ifaçılığımıza müsbət təsir göstərmişdir. Bu istiqamətdə isə fəal, məqsədyönlü, aparıcı və ardıcıl təşkilati və icra işləri (menecment funksiyası), qeyd etdiyimiz kimi, Mədəniyyət və turizm nazirliyinə (Mədəniyyət nazirliyinə) məxsusdur.

Lakin belə bir məqsədyönlü, professional, təcrübəli və davamlı menecmentlə yanaşı, digər özəl xidmətlər də mövcuddur. Lakin bəzən estrada ulduzlarının qastrollarına və konsertlərinə menecer xidməti göstərən ayrı-ayrı biznes, kommersiya şirkətlərinin işi heç də həmişə professional məqsədlərə xidmət etmir, məqsədyönlü və ardıcıl xarakter daşmır, yalnız tərəflərin şəxsi qazanc maraqlarını ödəyir. Mədəniyyət nazirliyinin isə mədəniyyət və incəsənətin idarə olunmasında aparıcı rolu musiqi menecmentinin müasir tələblərinə cavab verməklə bərabər, onun inkişafında müstəsna əhəmiyyət daşıyır.

Nazirliyin musiqi menecmenti istiqamətində nailiyyətləri çoxsaylı və konkret faktlar əsasında öz təsdiqini tapır. Azərbaycanda estrada sənəti ilə əlaqəli həyata keçirilən

çoxsaylı layihələr fikrimizi təsdiq edə bilirlər. Beynəlxalq layihələrdə respublikamızın istedadlı və peşəkar estrada musiqiçilərinin iştirakı milli estradamızın nailiyyətlərinin, onun inkişaf etmiş xarici estrada ilə əlaqələrinin daha bir təsdiqidir. Belə uğurlu fəaliyyətin ən qabarıq göstəricilərindən biri Azərbaycanın məşhur Avroviziya Mahnı Müsabiqəsində (Eurovision Song Contest) iştirakı ilə bağlıdır.

Avropa ölkələrində keçirilən Avroviziya Mahnı Müsabiqəsinə ilk dəfə 2008-ci ildə qatılan Azərbaycan həmin ildən etibarən bu beynəlxalq mahnı müsabiqəsində uğurla iştirak etmişdir. Qeyd edək ki, Azərbaycan Respublikası Avropa Yayım İttifaqına 2006-cı ildə qoşulmuşdur və həmin ildən Azərbaycanda müsabiqənin yayımlamaq hüququ İTV kanalına məxsus olmuşdur. Ölkəmiz 2008-ci ildə ilk dəfə müsabiqəyə qatılmışdır.

Mahnı müsabiqəsində iştirak üçün hər il ölkəmizdə milli seçim turları keçirilmişdir. Avrovizion Mahnı Müsabiqəsində Azərbaycanın iştirakını təşkil etmək üçün bütün hazırlıq və təşkilati tədbirlər Heydər Əliyev Fondu, Mədəniyyət və Turizm Nazirliyi və İTV tərəfindən həyata keçirilmişdir. Bu beynəlxalq mahnı yarışması ilə bağlı menecment fəaliyyəti (idarəetmə, təşkilatçılıq, əlaqələndirmə, seçim, informasiya, media, repertuar, səhnə təqdimi, maliyyə və s.) əsasən həmin qurumlara məxsus olmuşdur. Azərbaycanın Avrovizion Mahnı Müsabiqəsində iştirakının ilk günündən layihəyə dəstək verən Heydər Əliyev Fondunun təşkilatçılığı bu yarışmada peşəkarlıqla və uğurla iştirakımızda mühüm rol oynamışdır. Bəzi faktları araşdırmaq və təhlil edək.

2008-ci il, mayın 24-də Serbiyanın paytaxtı Belqradda keçirilən 53-cü Avrovizion Mahnı Müsabiqəsində həmyerlilərimiz Elnur Hüseynov və Samir Cavadzadənin professional səviyyəli ifasında “Day After Day” mahnısı uğur qazandı. Mahnı finalda 20 mahnı arasında 132 xalla 8-ci yerə layiq görüldü. Mahnının sözləri Zəhra Bədəlbəylinin, musiqisi Gövhər Həsənzadəninindir.

2009-cu il, mayın 16-da Moskvada keçirilmiş 54-cü Avrovizion Mahnı Müsabiqəsində Azərbaycanı təmsil edən Aysel Teymurzadənin İran, İsveç müğənnisi Araş ilə birlikdə oxuduğu “Always” mahnısı ilə finalda 3-cü yeri tutdu. Mahnının sözləri və bəstəsi Araşa məxsusdur.

2010-cu il, mayın 29-da Norveçin paytaxtı Osloda keçirilmiş 55-ci müsabiqədə Azərbaycanı təmsil edən müğənni Safura Əlizadə “Drip Drop” mahnısı ilə 207 xal toplayaraq, 39 ölkə arasında 5-ci yeri tutmuşdur. 2011-ci il, mayın 14-də Almaniyanın Düsselldorf şəhərində keçirilən 56-cı Avrovizioan Mahnı Müsabiqəsində Azərbaycanı təmsil edən Eldar Qasımov və Nigar Camalın ifa etdikləri “Ranning Scared” mahnısı 221 xal toplayaraq, 43 ölkə arasında ilk dəfə birincilik əldə etdi. Bununla da 4 il ərzində müsabiqədə iştirakımız səsvermə nəticəsində ilk dəfə birinci yerə layiq görüldü. Nəticədə Azərbaycan Respublikası beynəlxalq mahnı müsabiqəsinə ev sahibliyi etmək hüququ qazandı. Azərbaycan

Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyev “Eurovision -2010” mahnı müsabiqəsinin Bakı şəhərində keçirilməsi haqqında 2011-ci il, 19 may tarixli sərəncam imzaladı. Bu sərəncama əsasən mahnı müsabiqəsinin keçirilməsi ilə bağlı yaradılan təşkilat komitəsinə Heydər Əliyev Fondunun prezidenti Mehriban Əliyeva sədrlik etdi. Təşkilat komitəsinə altı nazir, Bakı şəhər İH başçısı, İTV-nin baş direktoru, bir neçə dövlət qurumlarının prezidentləri və digər rəsmi şəxslər üzv seçildi. 2012-ci ilin may ayında Bakıda keçiriləcək Avroviziya (Eurovision) Mahnı Müsabiqəsinə hazırlıq çərçivəsində Heydər Əliyev Fondu ilə İctimai Televiziya və Radio Yayımaları Şirkəti arasında əməkdaşlığa dair anlaşma memorandumu imzalandı.

Memorandumda müsabiqəyə dair bütün idarəetmə və təşkilatçılıq işləri öz əksini tapdı. Bundan başqa, razılışma sənədinə bütün təşkilatı işlərə, eləcə də Bakı şəhərinin müsabiqəyə uyğun bəzədilməsinə, Eurovision Mahnı Müsabiqəsi həftələrində “Eurovillage”, “Euroclub” kimi ənənəvi sosial proqramların təşkilinə və könüllülər komandasının cəlb olunmasına təşkilati və maliyyə dəstəyi göstərilməsi və digər məsələlər daxil edildi. Bu müsabiqəyə geniş hazırlıq işləri uğurla həyata keçirildi.

Obyektiv və şəffaf seçim turlarının nəticəsi göstərdi ki, 2012-ci ilin may ayında baş tutacaq 57-ci Avroviziya Mahnı Müsabiqəsində Azərbaycanı Səbinə Babayeva təmsil edəcək. Bu gənc müğənni 2008-ci ildən Avroviziya Mahnı Müsabiqəsi üzrə Milli Seçim turlarında ardıcıl iştirak etmiş və ölkəmizin musiqisevərləri arasında öz parlaq istedadı, peşəkarlığı, yeni ifa tərzini və mahnıları ilə yaxşı reyting qazanmışdır. Şübhəsiz, belə nüfuzlu beynəlxalq yarışmanın Bakı şəhərində keçirilməsi respublikamızın ictimai, mədəni, iqtisadi və siyasi həyatında mühüm hadisədir və ölkəmizdə estrada sənətinin, mədəni əlaqələrin, turizm potensialının inkişafında müsbət rol oynamışdır.

Estrada və şou sənayesinin dünyanın əksər ölkələrinin müasir mədəniyyətində, cəmiyyətin bədii tələbatlarında əsas yerlərdən birini tutması müstəqil və inkişaf edən bir ölkə kimi Azərbaycanda da həllini və təsdiqini tapdı. Başlıcası, Bakıda keçiriləcək növbəti beynəlxalq müsabiqəyə ciddi hazırlıq işlərinin, təşkilati və icra tədbirlərinin xüsusi, çətin tələbləri və geniş proqramı, eləcə də onların yüksək səviyyədə həyata keçirilməsi bir daha təsdiq etdi ki, müasir menecmentin təcrübəsi, funksiyaları, nəzəriyyə və praktikası musiqi incəsənətinin müxtəlif sahələrində, o cümlədən, estrada ifaçılığında və müsabiqələrin təşkilində olduqca zəruri, mühüm rol malikdir. Digər tərəfdən, təşkilat komitəsi məhz innovativ menecment sayəsində müsabiqəyə hazırlıq işlərini müasir beynəlxalq tələblər səviyyəsində həyata keçirdi, müsabiqəyə böyük humanist dəyər, anlam və məqsədlər aşılama bildi.

Müsabiqədə ölkəmizi təmsil edənlərin qələbəsi, əslində çox-çox qədimlərdən tarixin süzgəcindən keçərək bu günə gəlib çatmış musiqi mədəniyyətimizin bədii zənginliyini, musiqimizdə ənənə, müasirlik və novatorluğun vəhdətini, gənc ifaçılarımızın istedadını və müasir estrada ilə ayaqlaşmalarını bütün dünyaya çatdırdı. Bu qələbənin, qeyd etdiyimiz kimi, birincilik, inkişaf və nailiyyət kimi mahiyyətləri ilə yanaşı, dünya ilə mədəni dialoq, əməkdaşlıq, təbliğat kimi əhəmiyyəti də vardır.

2012-ci il may ayında Bakıda, Cristall Holl-da “Light Your Fire!” (“Öz məşəlini alovlandır”) şüarı altında keçirilən 57-ci il Avroviziya müsabiqəsində həmyerlimiz Səbinə Babayeva “*When The Music Dies*” mahnısı ilə 4-cü yerə layiq görüldü. [2].

2013-cü ildə isə İsveçin Malmö şəhərində keçirilən 58-ci müsabiqədə Azərbaycanı təmsil edən Fərid Məmmədovun ifasında “*Hold Me*” mahnısı 234 xalla 3-cü yeri tutdu. 2014-cü il, may ayında Danimarkanın paytaxtı Kopenhagen şəhərində, 59-cu beynəlxalq mahnı müsabiqəsində həmyerlimiz Dilarə Kazımovanın “[Start a Fire](#)” mahnısı 33 xalla 22-ci sırada yer aldı. Avstriyanın paytaxtı Vyanada, 2015-ci il, mayın 23-də keçirilən 60-cı Avrovizion Mahnı Müsabiqəsinin finalında Elnur Hüseynov “*Hour Of The Wolf*” mahnısı ilə 49 xal qazanaraq, 12-ci yerə çıxdı. 2016-cı il, 10-14 mayda İsveçin paytaxtı Stokholm şəhərində, Ericsson Globe arenasında “Bir araya gələk” şüarı ilə keçirilən 61-ci beynəlxalq mahnı müsabiqəsində Səmrə Rəhimli “*Miracle*” mahnısı ilə 117 xal qazanaraq, 17-ci yeri tutdu. Ukraynanın paytaxtı Kiyev şəhərində, 2017-ci ildə baş tutan 62-ci Avrovizion yarışmasında isə həmyerlimiz Diana Hacıyeva “*Skeletons*” mahnısı ilə finalda 120 xal toplayaraq, 12-ci sıraya çıxdı. [2].

Beləliklə, Avrovizion Mahnı Müsabiqəsinə 2008-ci ildən qoşulan Azərbaycanın gənc estrada müğənniləri bu müsabiqələrdə uğurla iştirak edərək, müəyyən yerləri tuta bilmişlər.

Mahnıların və müğənnilərin seçilməsi üçün hər il Mədəniyyət və Turizm Nazirliyində Avroviziya yarışması və seçim turları üzrə xüsusi komissiya və münisflər heyəti yaradılmışdır. Seçim turları İTV-də yayımlanmışdır. Təcrübəli və peşəkar menecment işi sayəsində istedadlı gənclərin müsabiqədə iştirakı tam təmin olunmuş, qaliblərin Avroviziyada iştirakı üçün mahnıların bəstələnməsi, aranjiman, kostyum, səhnəetibatı, qonorar, maliyyə, mükafatlandırma kimi məsələlər nazirlik tərəfindən şəffaf şəkildə həyata keçirilmişdir.

Qeyd edək ki, Avroviziya Mahnı Müsabiqəsi dünyada estrada-mahnı ifaçılığının inkişafına, pop, caz, rok musiqisinin yeniləşməsinə güclü təkan verən nüfuzlu bir müsabiqədir. Azərbaycanın bu müsabiqədə iştirak etməsi nəticəsində ölkəmizdə yeni estrada-mahnı ifaçıları aşkar olundu, neçə-neçə gənc istedadlar peşəkar estradaya qədəm qoydu, estrada musiqimiz sürətlə inkişaf etməyə başladı, ölkəmizdə sağlam sənət rəqabəti yarandı.

Estrada sənətində menecment fəaliyyətinin daha bir uğuru gənclər arasında mahnı ifaçılığı və yaradıcı qabiliyyət istiqamətində təşkil olunan müsabiqələrdir. Respublikada musiqi menecmentinin inkişafına güclü təkan verən belə uğurlu layihələrdən biri də “Səs Azərbaycan” yarışmasıdır. Gənc estrada ifaçılarının bu yarışması 2015-ci il noyabrın 1-də başlamış, 2016-cı il, martın 4-də yekun konsertlə başa çatmışdır. Müsabiqənin iştirakçıları üçün əsas şərtlərdən biri repertuarın klassik estrada, pop və caz nümunələrindən ibarət olması idi. Müsabiqədə xarici dillərlə yanaşı, Azərbaycan dilində estrada mahnıları da oxunmuşdur. “Talpa” şirkətinin layihəsi olan, 2010-cu ildə Niderlandiyada start götürən və sonra 50-dən çox ölkədə, o cümlədən, Avropa ölkələrində, ABŞ-da lokal olaraq yayımlanan “The VOICE” layihəsi Azərbaycanda “Səs Azərbaycan” (The Voice of Azerbaijan) adı ilə həyata keçirildi.

Müsabiqə barəsində məlumatda yazılmışdır: “”THE VOICE” - bütün dünyada vahid, unikal format olmaqla yanaşı, indiyə qədər televiziyalarda yayımlanan digər səs yarışmalarından fərqlənir. İndi ölkəmizdə bu layihəni “Səs Azərbaycan” adı ilə təqdim etməyin vaxtıdır. Azərbaycan Televiziyasında yayımlanacaq ilin gözlənilən musiqi layihəsinin məqsədi ölkənin əsas SƏSini tapmaqdır. Qaydalara əsasən 4 nəfərdən ibarət münisflər heyəti “gözübağlı dinləmələr” mərhələsində öz komandalarını formalaşdırmalıdır. Münisflər heyəti arxası səhnəyə doğru əyləşərək iştirakçıların vokal imkanlarını dəyərləndirib, onları seçir. Hər münisf öz komandasına yalnız 14 nəfər seçə bilər. “Gözübağlı dinləmələr”dən sonra iştirakçılar mübarizəsini “Rinq” və “Canlı efir”də davam etdirir” [4].

Yarışmanın münisflər heyətinə estrada musiqisinin görkəmli təmsilçiləri – xalq artistləri Mübariz Tağıyev, Faiq Ağayev, əməkdar artistlər Tünzalə Ağayeva və Manana Çaparidze daxil idilər. Azərbaycan Respublikası Prezidentinin sərəncamı, “Talpa” şirkətinin lisenziyası, Azərbaycan Televiziyası və Radiosunun təşkilatçılığı ilə keçirilən müsabiqə hər həftənin cümə günü yayımlanırdı. Müsabiqənin bütün şərtlərinə əməl olundu, yüksək səviyyəli maddi-texnika imkanlar, münisflərin demokratik mövqeyi, tamaşaçıların düzgün seçimi bu yarışma və onun nəticələri haqqında müsbət rəy yaratdı.

Münisflər heyətinin üzvü, əməkdar artist T.Ağayeva mətbuata yarışma haqqında belə demişdir: “Mən çox şadam ki, bütün dünyada tanınan layihədə münisflər heyəti kimi

çıxış edirəm. İstedadlı gəncləri seçmək, onların üzə çıxarılmasında, tanınmasında həm həmkarlarımın, həm də mənim rolum olacağına görə çox şadam. İnanıram ki, doğrudan da səsi olan insanlar bu layihəyə qatılacaq, ümid edirəm ki, kim layiqdirsə o da qazanacaq.”[3].

Müsabiqə nəticəsində respublikamızda neçə-neçə istedadlı, gənc estrada müğənnisi aşkar olundu. Məsələn, Emiliya Yaqubova, Hüseyn Abdullayev, Səmrə Rəhmili, Samirə Əfəndiyeva, Nərmin Kərimbəyli, Şamil Məmmədov, Ozan Əhmədov və

b. yaxşı nəticələrlə fərqləndilər. Bu gənc ifaçılar müsabiqədən sonra konsertlərdə, digər layihələrdə fəal iştirak etdilər.

Estrada musiqisi sahəsində uğurlu menecment fəaliyyəti digər yeni layihələrdə də öz real və uğurlu həllini tapmışdır. Məsələn, “Bakı payızı”, “Bakı gecələri”, “Retro Bakı”, “Xəzərin sahilində”, “Jara” kimi estrada layihələri istedadlı ifaçı gəncləri ictimaiyyətə tanıtmış, onları peşəkar sənətə gətirmiş, əhalinin istirahət və əyləncəsini təmin etmiş, gənclərin bədii zövq və tələbatlarını ödəmiş, estrada ifaçılığının inkişafına müsbət təsir göstərmiş və ölkəmizin musiqi həyatını maraqlı etmişdir.

Estrada-musiqi sənətində menecmentin iştirakı və fəaliyyəti bu sahənin müasir dövrdə inkişafı, yenilənməsi, nailiyyətlər əldə etməsi, böyük dinləyici auditoriyası qazanması, sosiallaşması üçün olduqca zəruridir.

Ölkəmizdə mədəniyyət və incəsənətin sürətli inkişafı, nüfuzlu beynəlxalq səviyyəyə inteqrasiyası təsdiq edir ki, musiqi mədəniyyəti və incəsənətinin bütün sahələrində, o cümlədən, estrada musiqisində peşəkar menecerlərin fəaliyyətinə, xidmətinə ehtiyac və tələb günbəgün artmaqdadır.

Dünyanın inkişaf etmiş ölkələrinin çoxəsrli bazar iqtisadiyyatında əldə olunmuş elmi əsaslı və zəngin menecment təcrübəsi artıq müstəqil Azərbaycanda da öz obyektiv və real şərtlərini irəli sürür.

Musiqi menecmentində aparıcı və əsas rol Azərbaycan Mədəniyyət nazirliyinə, Heydər Əliyev Fonduna məxsusdur.

Təhsilli musiqi meneceri, art-menecer və prodüссер kadrlarının yetişdirilməsi üçün ali təhsil müəssisələrində bu ixtisasların tədrisi günün vacib tələblərindən biridir. Butələb Azərbaycanda musiqi incəsənətinin daim artan inkişafı, onun dünyada təbliği, yaradıcılığın mənəvi və maddi stimullaşdırılması, musiqi incəsənətinin iqtisadi münasibətlərə daxil olması ilə bağlıdır.

Estrada musiqisinin inkişafı, yenilənməsi, onun cəmiyyətin bədii maraq və tələblərində aparıcı yer tutması, artıq bu sahənin peşəkarları qarşısında real və çıxılmaz tələblər qoyur: təhsilli, təcrübəli və bacarıqlı menecer və prodüссер ilə birlikdə işləmək, musiqi menecmentinin fəaliyyətindən daim yararlanmaq. Bu tələbin həyata keçməsi peşəkarlar üçün ifanın, repertuarın təkmilləşməsi; yeni mahnıların yazılması və kliplərin çəkilməsi; dinləyici auditoriyasının genişlənməsi, yeni layihələrin hazırlanması, təşkili və icrası; reytingli festival və konsertlərə qatılmaq; çoxsaylı dinləyiciləri olan konsertlərin təşkili; media ilə aktiv əlaqələrin qurulması, reklam işinin və uğurlu PR-in təşkili; sponsorların və investorların cəlb olunması; yüksək karyeranın və şöhrətin əldə olunması; yeni İnternet resurslarına çıxış və nəhayət, maliyyə qazanclarının artması kimi nailiyyətlər baxımından çox vacibdir.

Ədəbiyyat:

1. Avroviziya-2012 mahnı yarışması və müstəqil Azərbaycan. // Topraq.wordpress.com – 12 may, 2010. - <https://topraq.wordpress.com/2012/05/17/avroviziya-2012/>

2. Azərbaycan Respublikası Mədəniyyət və Turizm Nazirliyinin illik hesabatları. - <http://www.mct.gov.az/>
3. Azərbaycanın ən möhtəşəm yarışması başladı //Azerinfo.az – 29 oktyabr, 2015. - <http://azerinfo.az/medeniyyet/6198-azerbaycanin-en-mohteshem-yarishmasi-bashladi.html>
4. “Səs Azərbaycan” müsabiqəsinin rəsmi saytı - <http://thevoice.az/az>
5. Корнеева С.М. Музыкальный менеджмент. – Москва, ЮНИТИ-ДАНА, 2006. –303 с.
6. Стрельцов Ю.А. Культурология досуга. Изд. 2-ое. – Москва, МГУКИ, 2003. – 296 с.
7. Тульчинский Г. Л., Шекова Е. Л. Менеджмент в сфере культуры: Учебное пособие. 3-е изд., стер. — СПб.: Изд. «Лань»; Изд. Планета музыки, 2007. - 528 с: ил.

Sonaханым

İbrahimova Достижения менеджмента в музыкально-эстрадном искусстве

Резюме

Статья посвящена изучению развития эстрадной музыки в Азербайджане. В статье рассматриваются основные задачи менеджмента в музыкально-эстрадном искусстве, успехи и перспективы менеджерских проектов. Автор обращает внимание на роль музыкального менеджмента в формировании художественных и эстетических потребностей, организации досуга молодежи, а также обеспечение профессиональных и материальных интересов исполнителей эстрадной музыки.

Ключевые слова: эстрадная музыка, менеджерские проекты, эстетические потребности, материальные интересы, исполнитель.

Sonaханым

İbrahimova Management in music and pop art

Summary

The article is devoted to the study of the development of pop music in Azerbaijan. The article discusses the main tasks of management in music and pop art, the successes and prospects of management projects. The author draws attention to the role of music management in organizing artistic, aesthetic needs and leisure activities of young people, ensuring the professional and material interests of performers of pop music.

Keywords: pop music, managerial projects, aesthetic needs, material interests, performer.

Məqalənin redaksiyaya daxil olma tarixi: 26.09.2018

Məqalənin təkrar işlənməyə göndərilmə tarixi:

05.10.2018 Məqalənin çapa qəbul olunma tarixi:

09.10.2018

Məqaləni çapa tövsiyə edən sahə redaktorunun (və ya üzvünün) adı: dosent Sədaqət

ƏliyevaADMİU-nun Elmi Şurasının 22 dekabr 2018-ci il, 04 sayılı qərarı ilə çap olunur